

Wolfgang Borchert

BÜTÜN NESİRLERİ

Öyküler Denemeler Kaybolmuş Yazılar

Türkçesi: Burak Ş. Çelik

HECE

öykü-deneme

Wolfgang Borchert: Sadece 26 yıl yaşamış Alman yazar Wolfgang Borchert'in (20 Mayıs 1921 - 21 Kasım 1947) kısa yaşamı, savaş ve hastalıklar ile şekillenmiştir. Nazi rejiminden hoşlanmayan Borchert, 1938 yılında bitirme sınavına girmeden liseyi terk etmiş, ardından zorunlu olarak katıldığı Hitler Gençliği'nden güç de olsa ayrılmıştır. 1940'ta Gestapo tarafından tutuklanmış ancak kısa sürede serbest bırakılmıştır. Yazar, bir kitapçıda çıraklık yapmış, Helmuth Gmelin'den oyunculuk dersleri almaya başlamış, ancak 1940 yılında girdiği oyunculuk sınavında başarılı olunca bu dersleri yarıda bırakmıştır. Dramayla ilgili önemli başarılarından biri de, Gotthold Ephraim Lessing'in Hamburger Schauspielhaus'ta sahnelenen ve dikkate değer "Bilge Nathan" (Nathan der Weise) oyununda bir dönem yönetmen yardımcısı olarak çalışmış olmasıdır. 1940 ile 1945 arasında yazdığı şiirleri, Aralık 1946'da "Fener, Gece ve Yıldızlar" (Laterne, Nacht und Sterne) isimli kitapta toplamıştır.

Yazarın savaş yıllarında deneyimlediği katlanılması güç zorluklar, edebî çalışmalarının ana temasını savaşa dönüştürmüştür. Daha sonra çalışmaları, "yıkım edebiyatı" olarak adlandırılan türün en ünlüleri arasında girer ve hâlen böyle kabul edilir. Eserlerinde dışavurumcu bir üslubu benimseyen Borchert; Kurt Tucholsky ile Erich Kästner'nin ahlaki pragmatizminden etkilenmiş, savaş sonrasında yeniden oluşmaya başlayan edebî çevrede yer edinmeden ve sayesinde büyük başarı yakalayacağı "Kapıların Dışında" dramasının söz konusu başarısını göremeden; prömiyerden bir gün önce hayatını kaybetmiştir.

Burak Ş. Çelik: 8 Temmuz 1990, Elazığ doğumlu. 2013 yılında Çukurova Üniversitesi Almanca Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. Bir dönem Flensburg Üniversitesinde eğitim aldı, Köln'de stajyer öğretmenlik yaptı. Almanya'nın birçok ilinde, Danimarka'da ve İtalya'da bulundu. İyi düzeyde Almanca, orta düzeyde İngilizce, başlangıç seviyesinde Fransızca, Zazaca ve Kürtçe biliyor. Şiirlerini, yazılarını, Almancadan ve İngilizceden yaptığı tercümelerini *Hece*, *Ayasofya*, *Hece Öykü*, *Post Öykü* ve *Tezkire* dergilerinde yayımladı. Emile Vigneron'un *Der große Prinz* [Büyük Prens-Küçük Prens Büyürse] (2017) ve Pyotr Kropotkin'in *Ideale und Wirklichkeit in der russischen Literatur* [Rus Edebiyatında İdealler ve Gerçeklik] (2018) kitaplarını Almancadan tercüme etti. Hâlen Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde okuyor ve Ankara'da Almanca öğretmenliği yapıyor.

BÜTÜN NESİRLERİ

Öyküler
Denemeler
Kaybolmuş Yazılar

Wolfgang Borchert

Almancadan çeviren:
Burak Ş. Çelik

HECE YAYINLARI

Hece Yayınları: 501

Öykü-Deneme

©Hece Yayınları

Almancadan Çeviren

Burak Ş. Çelik

Editör

Hayriye Ünal

Birinci Basım

Haziran 2018

Kapak Tasarımı

www.sarakusta.com.tr

Teknik Hazırlık

www.hece.com.tr

ISBN: 978-605-6864-52-0

Baskı

www.ozyurtmatbaacilik.com

HECE Basın Yayın Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.

Konur Sokak No: 39/1-2 Kızılay-Çankaya/Ankara Yazışma: P.K. 79

Yenişehir/Ankara T: (0 312) 419 69 13 F: (0 312) 419 69 14

e-posta: hece@hece.com.tr

Sertifika No: 17672

İÇİNDEKİLER

Çevirmen Notları /	7
Karahindiba /	9
Kargalar Akşam Yuvaya Uçar /	25
Sesler Orada Havada, Gecede /	31
Çatılar Üstünde Konuşma /	37
Vedasız Nesil /	49
Trenler, Öğle Sonraları ve Geceleri /	53
Kalsana Zürafa /	57
Geçti Geçti /	61
Şehir /	65
Şehir, Şehir: Arz ve Sema Arasında Anne Hamburg /	67
Billbrook /	71
Elbe Nehri /	91

BU SALI

(On Dokuz Öykü)

Bowling Pisti /	101
Dört Asker /	103
Çok Çok Kar /	105
Suluk Benizli Kardeşim /	109
“Benden Bu Kadar” Diyor Jesus /	113
Kedi Donmuştu Karda /	117
Bülbül Şakıyor /	119
Üç Kara Kral /	123
Radi /	127
Bu Salı /	133
Ve Kimse Bilmiyor Nereye Tarifi Zor Kahve /	139
Mutfak Saati /	147
Belki Pembe Bir Gömleği Vardır /	151
Bizim Küçük Mozartımız /	155
Kanguru /	163
Ama Fareler Uyur Gece /	167
O da Pek Sıkıntı Çekmişti Savaşlarda /	171
Mayısta, Mayısta Ötüyordu Guguk /	179
Uzun Uzun Yollar Boyunca /	199

SEVGİLİ MAVİ GRİ GECE

(Ölümünden Sonra Yayınlanan Öyküleri)

Ölmüş Dosta Bir Dua / 223
EkmeK / 227
Tui Hoo / 231
Marguerite / 239
Üzgün Sardunyalar / 245
Akşamüzeri / 249
Kirazlar / 251
Yarın İçin Odun / 255
Bütün Sütçü Dükkanlarının Adı Hirsch'tir / 261
Takma Diş ya da Kuzenim Artık Neden Kaymaklı Bonbon Yiyemiyor / 265
Fırtına / 271
Duvar / 275
Bir Pazar Sabahı / 279
Okuma Kitabı Öyküleri / 287
Sevgili Mavi, Gri Gece / 291
Tuhaf / 297
Prusya'nın Şanı / 299
Ching Ling, Bayan Sinek / 303
Maria, Hep Maria / 307
Pencereler Ardında Noel Var / 313
Profesörler de Bilmiyor Bir Şey / 317
Şişifoş ya da Dayımın Garsonu / 323
Karşıdan Karşıya / 337
Tanrı'nın Gözü / 345

BU BİZİM MANİFESTOMUZ

(Denemeler, Eleştiri Yazıları, Ek Yazılar, Kaybolmuş Yazılar)

Helmuth Gmelin'in 50. Yaş Günü / 349
Stalingrad / 351
Tucholsky ve Kästner / 353
Yarın İçin Kitaplar / 355
Hamburg Yayınevinden Yeni Haberler / 357
Patates Mücveri, Tanrı ve Dikenli Tel / 359
Altmış Yıl Hamburg / 367
Mutluluğun Merhametinin / 369
Devedikeni ve Dikenler / 371
Fenerler Altında / 373
Çiçek / 375
Çömlekçi Grimm'e Yolculuk / 379
Nefes Çiçeğimizin Varoluşu / 381
Yazar / 383
Bu Bizim Manifestomuzdur / 385
Wolfgang Borchert'e Altı Soru / 393
O Zaman Tek Şey Kalır Geriye / 395

ÇEVİRMEN NOTLARI

Wolfgang Borchert, üniversite öğrenimim esnasında metinlerle en çok karşılaştığım Alman yazarlardan biriydi, hatta en çok karşılaştığımdı. Böyle birçok metnini çalışıp mütalaa ettiğimiz bir yazarın tüm öykülerini çevirmek fikri aklıma geldiğinde bunu ilk olarak Hayriye Ünal'a açtım. *Ekmek, Radi, Mutfak Saati, Fırtına* gibi bir dizi öyküsünü çalıştığım Borchert'i çevirme fikrimi kendisi pek olumlu karşılamak suretiyle yayıncımıza iletmiş. Gelen olumlu cevap neticesinde bu Hamburglu yazarın, Hamburg'u bilhassa vurguluyorum çünkü ziyaretim esnasında Hamburg bende iz bırakmış bir şehirdir, öykülerini çevirmeye başladım.

İnanç sistemleri içinde en tartışmalı ve ayrıştırıcı olan Allah algısıdır. Allah'a olan inanç nasıl bir Allah'a inanılması gerekliliği ile doğru orantılıdır. Seküler ve semavi kökenli dinlerin kendi içindeki bu tartışma geçmişten günümüze güncelliğini korumakta. Seküler inançlar evren ve Tanrı birliğinden yanadır. Özellikle tanrı-evren birliğini iddia eden panteizmle, her şeyin Tanrı'dan zuhur ettiğini ve Tanrı'nın bir bilinç olarak duyularla hissedilen her varlıkta görüldüğünü kabul eden gnostik, panteist bakışlar ontolojik ihtiyaçla ortaya çıkan inanç alanını doldurmaya çalışır. Borchert'in belki de okurun yadırgayabileceği bir inanç sistemi var denebilir. Öykülerinde yer yer beliren panteizm bunun bir dışavurumu. Bu kitapta yer verdiğimiz bir söyleşisinde "Elbette dindar bir yazarım. Bunu gizlemiyorum. Güneşe, balınaya, anneme ve çimene inanıyorum. Bu yetmez mi? Yani bu çimen yalnızca çimen değil." diyor Borchert.

Borchert'in öyküleri *Ama Fareler Uyurlar Gece* başlığıyla 2003 yılında Kamuran Şipal tarafından çevrilerek Doğan Kitap tarafından yayımlanmıştı. Daha önce çevrilmiş bir kitabın çevirisini yapmakta birkaç gayem vardı: Bunlardan ilki: Bizde Ömer Seyfettin, Sait Faik ne kadar önemliyse Almanlarda da o kadar önemli olan Borchert'ten ancak seçme öykülerin çevrilmiş olması, evet Şipal'in kitabı bir

seçme öykü dizisinden ibaretti, ikincisi: Yukarıda bahsettiğim gibi üniversitedeyken Borchert'i iyi tanımış olmam, üçüncüsü ise seçme öyküler de olsa Şipal'in kitabının baskısının tükenmiş olması idi. Yani şu anda öykü yazmaya, okumaya meraklı insanımızın böyle muazzam bir yazarın kitabını ancak kütüphanelerde bulabiliyor olması fikri Almanca bilen ve her şeyden önemlisi bir kültür hizmeti yürüten bizlerin vicdanını rahatsız eden bir husus. Bu gayelerle kitabın çevirisini yaptım. Biz bu kitabı yayına hazırlarken Şipal'in çevirisi de yeniden ve eklerle tamamlanarak basıldı.

Başlıktan da anlaşılacağı üzere bu kitapta Borchert'in sadece öyküleri yok, yazarın kaleminden çıkmış eleştiri yazıları, denemeleri ve kaybolmuş yazıları da olmak üzere tüm nesirleri mevcut.

Yazar hakkında ön yargı oluşturulmasın diye kitap okunurken öykülerin yarıda kesilmeden, ara verilmeden, okunması gerektiğini söylemeden edemeyeceğim. Aksi hâlde içerisinde her şeyden önce bir şiirsellik, alışılmışın dışında bağdaştırmalar barındıran ve olaydan çok durum öyküsüne yakın olan öykülerin manasına ve edebî zevkine vâkıf olunamayacağını belirtmeliyim.

Okurken de çevirirken de öykülerindeki edebî zevki iliklerimde hissettiğim, Alman kültürüne aşinalığı ve dil becerisi bakımından şahsen J. W. v. Goethe ile aynı kefeye koyduğum Wolfgang Borchert'e, Türk okuyucusunun biraz daha kulak vermesini istiyorum. Bu kitabın çevirisi ile tüm yapmaya çalıştığım bundan ibaret. Çünkü şöyle bir söz okumuştum bir yerde: Edebî zevki bozulmuş insanlar edebî kitaplardan haz almazlar. Ve ben çatlatılmaya çalışılan Türk okuyucusunun zevk damarının hâlâ sapasağlam olduğunu biliyorum. Çünkü bu kitabı şu an elinde tutuyor.

Burak Ş. Çelik
Ankara, 2017

KARAHİNDİBA

Kapı kapatıldı ardından. Kapının bir başkasının ardından kapatılması sık görülen olaylardandır, zihninizde canlandırabileceğiniz üzere üzerinize kilitlenmesi de. Evlerin kapıları kilitlenir örneğin ve insan böylece ya içerde kalır ya dışarda. Evlerin kapıları da bir şeyleri kesinleştiren, kilitleyen, belirginleştiren hususiyetlere sahiptir. Ve şimdi bu kapı itilerek kapatılmıştı üzerime, itilerek evet, çünkü bu, çarparak kapatılmayacak kadar olağanüstü kalın bir kapı. 432 numaralı iğrenç bir kapı. Bir numarasının olması ve demir bir sac ile kaplı olması onun özelliklerinden -bu onu gururlu ve yaklaşılamaz yapıyor; çünkü hiçbir şeye yer vermiyor arkasında ve en içten dualar bile dokunmuyor ona.

Şimdi beni bu varlıkla yalnız bıraktılar, hayır, sadece yalnız bırakmadılar, bu mahlûkla birlikte hapsettiler beni, en çok korktuğum şeyle: Kendimle.

Bir başına, kendinle baş başa bırakılmanın, kendi eline terk edilmenin ne demek olduğunu biliyor musun? Bunun kesinlikle korkunç olduğunu söyleyemem; ama bu dünyada başımıza gelebilecek en mükemmel maceralardan biridir bu:

Kendinle karşı karşıya gelmek. Burada, 432 numaralı hücrede yaptığın gibi karşı karşıya gelmek: çıplak, çaresiz, yalnızca kendisine konsantre, herhangi bir nitelik, uğraş ve edimden mahrum bir vaziyette. Hem en küçük düşürücü şey ise her türlü edim imkânından mahrum hâlde bulunmak. Bir şey içmek yahut kırmak için bir şişenin, asmak için bir havlunun, bir şey koparmak ya da damarları kesmek için bir bıçağın, yazmak için bir kalemin olmaması, insanın kendinden başka hiç ama hiçbir şeye sahip olmaması.

Dört çıplak duvarı olan boş bir odanın içinde lanet olası çok az şeydir bu. Bu, ardından bir ipliği sürükleyen ve bununla hayatını riske edebilen, düşmeyi ve tutunmayı göze alabilen bir örümceğin sahip olduğundan daha az bir şeydir. Peki ya biz düştüğümüzde hangi iplik tutacak bizi?

Kendi gücümüz mü? Yahut bir tanrı mı tutacak bizi? Tanrı, nedir bu? O, bir ağacı büyüten ve bir kuşu uçuran güç mü -tanrı hayat mıdır? O zaman o bizi bazen tutar -biz istediğimizde.

Güneş ellerini pencerenin parmaklıklarından çektiğinde ve gece her köşeden çekildiğinde karanlıktan bir şey geliyordu bana doğru ve bu tanrıdır diye düşünüyordum ben. Biri kapıyı mı açtı? Artık yalnız değil miydim? Bir şeylerin orada olduğunu hissediyordum ve bu şey nefes alıp veriyor ve büyüyordu. Hücre çok daraldı ve orada olan ve tanrı diye adlandırdığım bu şey önünde duvarların geri çekilmesi gerektiğini hissediyordum.

Sen, 432 numara, insancık; gecenin seni sarhoş etmesine izin verme sakın! Senin korkundur seninle birlikte hücrede duran, başkası değil. Korku ve gece. Gel gör ki korku bir canavardır ve gece de onunla yalnız kaldığımızda bir hayalet kadar korkunç olabilir.

Mehtap çatılar üzerinden döndü ve hücrenin duvarlarını aydınlattı. Seni ahmak! Duvarlar her zamanki gibi dar ve hü-

ren bir portakal kabuğu gibi boş. Kutsal diye adlandırdıkları tanrı yok burada. Ve burada olan, konuşan bu şey, içindeydi senin. Belki senden bir tanrıydı bu, sendin belki de! Çünkü sen de tanrısın, herkes, örümcek ve uskumru da tanrıdır. Hayattır tanrı, hepsi bu. Bu dahi fazladır ki bundan fazlası olamaz tanrı. Çünkü onun haricindeki her şey hiçliktir. Ancak bu hiçlik çoğu kez mağlup eder bizi.

Hücre kapısı tıpkı bir fındık gibiydi, sanki hiç açılmamış gibiydi ve kendi kendine açılmayacağı da aşikârdı; açılması için kırılması gerek. Kapı da böyle kapalıydı işte. Ve ben kendisiyle yalnız bırakılmış olarak dipsizliklere doğru düşünüyordum. Ancak örümcek bir başçavuş gibi şahsıma bağırıp duruyordu: Cılız seni! Rüzgâr örümceğin ağlarını parçalamıştı ve örümcek de bir yenisini ördü, tıpkı mahir bir karınca gibi ve yaklaşık altmış iki kilo çeken beni nazenin ipleriyle yakaladı. (Teşekkür ettim ona bunun için, oysa pek sallamadı.)

Böylece yavaş yavaş alıştım kendime. İnsan, diğer insanlara katlanamam ben gibi şeylere giriyor bazen, hâlbuki kendisinin pek katlanılacak bir tarafı yok. Kendimi yavaş yavaş çok eğlenceli ve eğlendirici buluyordum, acayip şeyler keşfediyordum kendimde gece gündüz ve kendimi tam bir sihirli çanta gibi hissediyordum.

Ancak uzun zaman sonra hayatla, dünyayla -her şeyle olan bağlantımı kaybettim. Günler hızla ve nizami olarak damla damla akıyordu üzerime. Gerçek dünyadan nasıl yavaşça uzaklaştığımı, kendimle olduğumu hissediyordum. Kapısından henüz girdiğim bu dünyadan gün be gün daha fazla uzaklaştığımı hissediyordum.

Duvarlar öyle soğuk ve ölüydü ki çaresizlikten ve ümitsizlikten hasta oldum. İnsan yoksunluğunu dışarı çılgınlıyordu birkaç gün; ancak bir cevap gelmeyince yorgun düşüyordu hemen. Duvar ve kapı yumruklanıyordu birkaç saat; ancak açılmıyorlardı, yumruklar yara bere içinde kalıyordu ve bu

ıssızlıkta yegâne keyif olarak ağrı kalıyordu geriye.

Galiba kesin olan hiçbir şey yok bu dünyada. Çünkü kibirli kapı da başkaları da açılmıştı ve her biri, ürkek, kötü tıraş olmuş bir adamı uzun bir sıra hâlinde dışarı itiyordu, gri duvarlarla çevrili, ortasında yemyeşil çimlerin olduğu bir bahçeye sürüklüyordu.

Sonra bir havlama sesi patlamıştı çevremizde, bize doğru, bir havlama sesi. Karınlarını kemerlerin sardığı mavi köpeklerden çıkan. Bu köpekler hareket hâlinde tutuyordu bizi, kendileri de sürekli olarak hareket ediyordu ve korku dolu bizlere havlıyorlardı. Ama insan içinde yeterince korku barındırdığında ve sonradan rahatladığında tekrar, bu köpeklerin; mavi, soluk üniformalar giymiş insanlar olduklarını anlıyordu.

İnsan bir daire içinde koşuyordu. Gözler, gökyüzünü yeniden görebilmenin şaşkınlığını üzerinden attığında ve tekrar güneşe alıştığında, insan gözlerini kırparak kendisi gibi birçok kişinin birbirinden ayrı bir vaziyette yavaş yavaş yürüdüğünü ve derin derin nefes alıp verdiğini fark ediyordu, yetmiş seksen adam belki.

Ve hep daire içinde, sandaletlerinin çıkardığı sesin ritmi içinde, beceriksizce, usanmış gözlerleler; ancak yarım saat de olsa her zamankinden daha neşeli olarak. Yüzünde havlayan ifadeler barındıran mavi üniformalılar olmasaydı sonsuza dek böyle salınabilirdi insan; geçmişleri ve gelecekleri olmadan: Anın keyfini çıkararak: Soluklanarak, görerek ve adımlayarak!

Başlarda böyleydi işte. Neredeyse bir bayramdı, küçük bir mutluluktu. Ama bu sürüp gidişte -aylarca savaştırmamanın tadı çıkarılırken- insan yoldan sapmaya başlıyor. Küçük mutluluk artık yeterli gelmiyor -insan doyuyordu buna, içine düştüğümüz bu dünyanın bulanık damlaları bardağımıza damlıyor. Ve sonra avluda atılan voltaların ışkenceye dönüştüğü ve insanın, başının üstündeki o yüce gökyüzünün altında kendini aşağılanmış hissettiği, öncülerini ve arkasından gelenleri

kardeşleri gözüyle, onun gibi ıstırap çekenler gözüyle görmediği bir gün geliyor Ancak insanın midesini bulandırmak için orada olan, uçsuz bucaksız çitin bir yerine bir çubuk gibi sıkıştırılmış, kendine has bir yüzü olmayan, yürüyen cenazelere benzetiyordu onların tümünü. Ah, mide bulantısından başka bir şeye yol açmıyordu hiçbirini. İnsan aylarca gri duvarlar arasında daireler çizdiğinden ve soluk mavi üniformalıların havlamalarıyla yorgun düşürüldüğündendi tüm bunların sebebi.

Önümde giden adam ölüydü çoktan. Ya da bir balmumu müzesinden firar etmişti, sanki tuhaf bir şeytan tarafından normal bir insan gibi davranmaya zorlanıyordu, hâlbuki kesinlikle ölmüştü çoktan. Evet. Yani yıpranmış kirli-gri saç tutamının sardığı kel kafası, güneşin ve yağmurun bulanık yansıyabildiği canlı kellerin bu yağlı parlaklığına sahip değildi. Hayır, parlak değildi bu kel kafa, kumaştan yapılmış gibi soluk ve mattı. İnsan olarak adlandırmak istemediğim önümde olan tüm bu şeyler, bu insan müsveddesi, kıvıldamasa bu kel kafa canlı bir peruk addedilebilirdi. Hem bir bilginin yahut büyük bir sarhoşun değil, hayır, büyük ihtimalle kâğıt kalem satan birinin ya da bir sirk palyaçosunun peruğu. Ama çok sertti peruk, yalnız elini kötülükten de çekmiyordu; çünkü ardılının, yani benim kendisinden nefret ettiğimi seziyordu. Evet, nefret ediyordum ondan. Çünkü yavru serçeler henüz uçmanın bilgisine vakıf değilken, çatı oluklarından düşüp ölürken niçin bu peruk -böyle diyeceğim bu adama artık hep, böyle daha basit çünkü- niçin bu peruk yürümeli benim önümden ve yaşamalı? Ve peruktan nefret ediyorum; çünkü korkak bir herif o, hem de ne korkak! Ve o da, daima bir daire içinde, kalpsiz gri duvarlar arasındaki o küçük daire içinde, önümde aptalca salınırken hissediyor nefretimi. Duvarların bir kalbi olsaydı eğer gecenin bir yarısında gizlice yola düşer, bakanlarımızın ikamet ettiği sarayların etrafını sararlardı.

Bu peruğun kodese tıklılmasının sebebini uzun süredir

düşünüyorum. Ben onu sürekli olarak rahatsız ederken, başını çevirip bana bakamayacak kadar korkak olan bu zat nasıl bir iş yapmış olabilir ki? Çünkü rahatsız ediyordum onu: İkiide bir sandaletlerine basıyordum, -kasten yapıyordum bunu tabii-bazen gürültülü sesler çıkarıyordum ağızımla, ciğerlerimden sökün ettiğim balgamı sanki onun sırtına tükürecekmişim gibi yapıyordum. O ise her defasında yaralanmış gibi geri çekiliyordu. Buna rağmen rahatsız edicisine dönüp bakmaya cesaret edemiyordu, hayır, bunu yapamayacak kadar korkak o. Kazık gibi duran boynunu sadece birkaç derece çevirebiliyordu benim olduğum yöne doğru; fakat boynunu, benimle göz göze gelebilecek kadar yarım bir tur attırmaya cesaret edemiyordu.

Ne halt etmişti acaba? Zimmetine para geçirdi yahut bir şeyler çaldı belki de? Ya da cinsel bir saldırı yaptığından kamusal bir öfke mi uyandırdı? Evet, bunu yaptı galiba. Günün birinde kambur bir Eros'un esaretindeki korkaklığından sıyrıldı, ahmakça bir şehvete daldı; evet, şimdi de bir an cesaret edip bir iş karıştırmış olarak mesut ve gayet korkmuş bir tavırla önümden salına salına yürüyordu.

Ama bence şimdi gizli gizli titriyordu; çünkü benim, celladının, ensesinde olduğumu biliyordu! Ah, onu gebertmek çok kolay olurdu benim için, hem bunu kimseye sezdirmeden de yapabilirdim. Bunun için ona sadece bir çelme takardım, o da ayağındaki yüksek tabanlı sandaletleriyle yüzüstü yere yapışır ve bu vesileyle kafasında bir delik açılır ve sonra bir bisiklet lastiği gibi havası puf diye söner giderdi içinden. Kesinlikle olurdu bunlar: Kafası, bu kokan peruk, beyaz-sarı bir balmumu gibi patlayıp yarılr ortadan ve birkaç adet kırmızı mürekkep damlası, sanki bıçaklanmış bir komedyenin mavi ipek kazağı üzerindeki ahududu suyu lekese gibi komik ve kurgusal bir etki yapardı.

Peruktan, yüzünü hiç görmediğim, sesini hiç duymadığım, kendisinde yalnızca güve tozu gibi küf kokusu duyduğum bu heriften böyle nefret ediyordum işte. Kesinlikle adamın -yani

peruğun- her türlü tutkudan uzak, narin ve yorgun, sütvari parmakları gibi kırılğan bir sesi vardı. Bir de bir dananın kine benzer pörtlek gözleri, mütemadiyen çikolata yemek isteyen kalın ve sarkık bir alt dudağı vardı. Mutlaka bir çapkının maskesini taşıyordu yüzünde. Herhangi bir büyüklükten yoksun, bir ebeninki gibi ellere sahip, genellikle bütün gün bir defter satmak mukabilinde on yedi fenik alıp kasaya atmaktan başka bir şey yapmayan bir kırtasiyecinin cesareti vardı kendisinde.

Hayır, peruk hakkında tek söz daha sarf etmeyeceğim artık! Gerçekten öyle nefret ediyorum ki ondan, bir anda bir öfke patlamasıyla daha fazla ileriye gidebilirim her an. Yeter. Kapatalım artık. Asla bahsetmeyeceğim bir daha ondan, asla!

Ama bahsini hiç açmak istemediğin bu kişi, bir melodramın melodisinde daima kırıp bükülmüş dizlerle senin önünde salındığında es geçemezsin onu. Böyle biri, elinle uzanamadığın sırtının bir yerindeki kaşıntı gibi ikide bir kendisini düşündürtür, hissettirir, kendisinden nefret ettirir.

Sanırım yine de gebertmeliydim şu peruğu. Ancak ölü adam bana iğrenç bir şebeklik yapar diye de korkuyordum. Belki aniden adice gülüp önceden bir sirk palyaçosu olduğunu anımsatır bana, kanlar içinde ayağa fırlar. Küçük abdestini tutamayan insanlar gibi o da kanının akmasını önleyemediğinden belki birazcık mahcubiyet duyar. Hapishane avlusunda boydan boya taklalar atar, belki gardiyanları inatçı eşekler nazarıyla görür, çıldırtıncaya kadar onları çileden çıkarır, sonra da korkmuş gibi davranıp bir anda duvarın üzerine sıçrar. Oradan bize dil çıkarıp bir daha ortaya çıkmamak üzere ortadan kaybolur.

Herkes aniden kendinin esasında ne olduğunu hatırladığında nelerin olacağı düşünülemez.

Önümdeki adama, peruğa, duyduğum nefretin kof ve sebepsiz olduğunu düşünme; ah, insan öyle durumlara giriftar oluyor ki nefret içini doldurup taşıyor ve kişiyi bir sel gibi sınırlarından dışarıya taşıyıp sürüklüyor; sonradan dönüp